

Julija Menoni, 8. razred, Osnovna šola Ljudski vrt Ptuj

Mentorica: Vera Zagoričnik Novak

OTROŠKO ALI OTROČJE?

Otroštvo. Najlepši čas našega življenja. Brezskrben čas, ko sta pomembni le igra in zabava.

Tako lep čas, ki pa je vseeno bistven za nadaljevanje našega življenja. Hkrati je otroštvo najbolj ranljivo obdobje, saj se vsak večji udarec ali rana (metaforično) pozna v odrasli dobi.

Zato se otroštva ponavadi spominjamo v dobri, svetli luči, a vseeno z grenkim priokusom.

V zbirki Saše Vegri Naročje kamenčkov je veliko pesmi namenjenih otrokom. Ali to pomeni, da so otročje? Najverjetneje bi mnogo ljudi odgovorilo pritrdilno. V bistvu pa sploh ni tako. Seveda, nekatere pesmi so morda otročje, ampak če jih preberejo odrasli, se bodo skozi njih morda spomnili topline otroštva in te brezskrbnosti. Mogoče se bodo opomnili, da se v življenju moraš malo prepustiti užitkom in se preprosto zabavati.

A kaj, ko je to tako težko.

A kot sem že napisala, večina pesmi ni otročjih. Če že morajo biti razvrščene med otroške ali otročje, so otroške. To v večini velja za pesmi iz prvih razdelkov zbirke Naročje kamenčkov, ki je izšla leta 2009. V razdelkih Zdravilne laži, Zakaj, kako in kaj ter Cica, ptica, so seveda otroške pesmi, saj je zbirka namenjena otrokom. Sporočilo pesmi pa velja za otroke in odrasle, samo razumeti ga morajo. Menim, da je to največji problem te teme. Odrasli mislijo, da take pesmi niso za njih in jih ne berejo, če pa jih že, se jih ne potrudijo razumeti. V zadnjih dveh razdelkih Bajke nočnih senc in Moje naročje pa so pesmi vse bolj odrasle in tudi namenjene starejšemu občinstvu. Verjetno pa tudi teh pesmi v taki zbirki ne bi prebrali, saj bi mislili, da je zbirka v celoti namenjena otrokom in da oni v njej nimajo kaj iskati.

Menim, da se Vegrijeva ni ozirala na to. Takšno razmišljanje je razvidno iz njenega citata, saj v njem ne govori o odraslih in poeziji, ampak o otrocih in poeziji. V tem citatu je navedla, zakaj je tako rada pisala za otroke. »Otrok mi vedno vzbuja radovednost in komunikacijo z njim doživljam kot prijeten sporazum z nekaterimi svojimi opažanji sveta.« Menim, da je rada raziskovala, kaj otroke zanima in pritegne, vseeno pa je pisala »pesmi, ki otrokom širijo opazovalno in doživlajsko optiko v smeri nenadnih zornih kotov.« Tako je pesem zanimiva samo za prebrati in širi zorne kote z razmišljanjem, debatiranjem o njej in razumevanjem sporočila. Verjetno je želela, da bi otroci prav to delali z njo. Njen namen ni bil samo pisanje zabavnih rim brez pomena. Ne, hotela je prikazovati nenavadne stvari, ki so otrokom verjetno zanimive.

Najbrž je tudi zato izšla njena pesniška zbirka To niso pesmi za otroke ali kako se dela otroke. Take teme otroke začnejo zelo hitro zanimati in zato jih je tudi veliko poseglo po tej knjigi. Seveda pa v njej ni bilo kakšnih nepriemernih stvari, ampak samo pesmi, ob katerih so se lahko na skrivaj hihitali. Menim, da otroci potrebujejo tudi take zbirke in pesmi.

Zbirka Nika Grafenauerja pa je že na videz bolj odrasla. Pri Naročju kamenčkov je platnica pisana in živahna z zelo zanimivimi risbami Damijana Stepančiča, ki je tudi veliko pripomogel k zbirki. Skrivnosti pa so že od zunaj bolj temačne in tak je tudi naslov. Potem v spremni besedi avtor razloži, zakaj je izbral tak naslov, a majhen otrok take zbirke verjetno niti odprl ne bi. Zato je, po mojem mnenju, ta zbirka namenjena mladostnikom in odraslim.

Glede na to bi tudi na vprašanje: »Ali je zbirka (pesmi v zbirki) otroška ali otročja?« odgovorila z: »Nič od tega.« Kako pa bi sploh določila, ali je zbirka otroška? Jaz ne bi poslušala, kaj pravijo drugi ljudje, ampak bi zbirko prebrala in se na podlagi tega odločila. Če bi bila zbirka pesmi z otročjo tematiko, bi verjetno rekla, da je ta zbirka bolj otroška, razen če bi bile pesmi težko razumljive in bi v sebi nosile globlji pomen. Potem bi zbirko uvrstila v mladostniško ali odraslo. Če pa bi bile pesmi z resno tematiko in težko razumljive, bi bile, po mojem mnenju, neprimerne za otroke. Ko pa ne bi bile tako težko razumljive in bi jih otroci z nekaj truda in po nekaj branjih razumeli, bi jim jo vsekakor predlagala, saj bi želela, da berejo tudi o resnih temah. Torej povzetek: vseeno je, kakšno tematiko ima zbirka, le da je za otroke razumljiva in da se lahko z njo povežejo.

Kot mi je všeč citat Vegrijeve, mi je domiselni tudi citat Grafenauerja. Menim, da nekako bolj strokovno opiše tisto, kar sem jaz napisala v prejšnjem odstavku. Všeč mi je tudi, da otroškosti ne predstavi kot nekaj zaničljivega, pač pa ravno obratno. Tako je tudi prav in res. Vsem ljudem pa tudi kdaj paše, da smo malo otročji in prebudimo otroka v sebi. Menim, da v zadnjem odstavku namigne na to, da se ni tako lahko vživeti v otroka in tega vplesti v poezijo.

Nobena pesniška zbirka torej ni otročja. Naročje kamenčkov je na začetku malo otroško, a se kasneje to umiri in začne pripovedovati o resnejši temah, predvsem ljubezni, tesnobi ... Zato so tudi pesmi zelo težko razumljive in potrebuješ nekaj časa in več branj, da pesem začneš dojemati in prepoznaš njeno sporočilo. Tu se po mojem mnenju konča otroški svet, tukaj pesmi presegajo meje otroškosti. V Skrivnostih pa mislim, da meje presežeta že platnica in naslov, še sploh pa spremna beseda. Pesmi pa so tudi čisto odrasle. Ta zbirka po mojem mnenju ni ne otroška ne otročja.

Meni osebno je bolj pri srcu zbirka Saše Vegri. Presenetilo me je njeno vživljanje v otroški svet in kako realistično je predstavila odnose med otroki in odraslimi. Pri zadnjih pesmih pa mi je všeč, zelo, zelo všeč, kako je v njih izlila svoja najgloblja čustva, nam tako odkritosrčno predstavila svoje življenje in svoj svet. In seveda, da se ni poveličevala ali pisala pesmi, kot da ji gre v življenju vse prav, da je presrečna, ampak je z nami delila tudi najhujše trenutke. Menim, da se je velikokrat izražala skozi lirski subjekt in tako skozi zbirko predstavila samo sebe. Zelo dobro se mi tudi zdi, da so nekatere pesmi brez kitic in imajo proste verze. Všeč mi je, da je bila pri pisanju tako svobodna. V zbirki Skrivnosti nisem prepoznala takšnih čustev. Nisem se zmogla tako povezati s pesmimi, zato mi je druga zbirka bolj všeč. Res pa je, da imata oba avtorja poseben slog, ki je izjemen in inovativen.

Moj odnos do poezije, preden sem prebrala ti zbirki, ni bil ravno dober. Rajši sem imela prozo, ker se sploh nisem znala povezati s pesmimi in jih dobro razumeti. A zdaj se je ta odnos izboljšal. Zelo rada berem poezijo in rada se najdem v pesmi. Včasih me pomiri, včasih mi pomaga pri življenjskih problemih. Postala mi je tako ljuba, da sem tudi sama začela pisati poezijo in nad tem sem navdušena. Poezija je postala moja strast in lahko se zahvalim pesnikoma, da sta me pripeljala do tega spoznanja. Tega si nikoli ne bi mislila. Tako sem tudi prišla do spoznanja, da je poezijo zelo smiselno brati. Z njo sem odkrila tudi nekaj življenjskih skrivnosti. Menim, da je poezija lahko v pomoč, je zavetje. Vseeno pa morajo biti to pesmi dobrih pesnikov. Zelo mi je žal, da je Saša Vegri že preminula, saj bi še naprej brala njeno poezijo. Zdi se mi tudi pravilna odločitev, da je za Naročje kamenčkov dobila nagrado za najboljšo slovensko izvirno mladinsko delo in Levstikovo nagrado za zbirko Mama pravi, da v očkovi glavi. Vseeno pa nam je še ostal izvrsten pesnik Niko Grafenauer, ki ima tudi Prešernovo nagrado za opus, ki je po mojem mnenju popolnoma zaslužena.

Tekmovanje se torej zaključuje, a moja pot po cesti poezije ne. Za konec bi se izrazila s citatom: »Naenkrat nam ni več jasno, ali je sporočilo knjige namenjeno nam ali otrokom in če se prebrano dogaja v nas ali v knjigi.« Taka so moja občutenja ob teh pesmih in zbirkah.

Vesela sem, da sem se seznanila s poezijo. Mislim, da sva zdaj prijateljici.